

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wsparcie na wdrażanie i zarządzanie strategią rozwoju lokalnego
kierowanego przez społeczność dofinansowane ze środków
Unii Europejskiej w ramach EFRROW

Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Działania
Partnerstwo Ducha Gór

Agenda szkolenia

1. Warunki przyznania pomocy.
2. Montaż finansowy.
3. Wniosek o przyznanie pomocy.

Podstawy prawne

1. Rozporządzenie 2021/1060 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.);
2. Ustawa RLKS – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2023 r. poz. 1554 z późn. zm.);
3. Ustawa PS WPR – ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261 z późn. zm.);

Podstawy prawne

4. Wytyczne podstawowe - Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027;
5. Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent wdrażanie LSR;
6. Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Zarządzanie LSR;
7. Wytyczne w zakresie zasad ustalania kwoty dostępnych środków w ramach niektórych interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

Podstawy prawne

8. Wytyczne szczegółowe w zakresie przygotowania i realizacji projektów grantowych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.
9. Wytyczne w zakresie niektórych zasad dokonywania wyboru operacji lub grantobiorców przez lokalne grupy działania.
10. Księga Wizualizacji logo PSWPR 2023-2027.
11. Pytania i odpowiedzi MINROL.

<https://duchgor.info/index.php/lsr-2023-27/podstawy-prawne>

Cele, przedsięwzięcia, budżet w EUR – LSR 2023-2027

Budżet EUR	Przedsięwzięcia w ramach celu C.1. Zielona gospodarka i adaptacja do zmian klimatu w Partnerstwie Ducha Gór	grupy docelowe	sposób realizacji
205 000	P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	przedsiębiorcy, osoby fizyczne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	konkurs, animacja
175 000	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	rolnicy, domownicy rolników	konkurs, animacja
25 000	P 1.3. Współpraca dla adaptacji do zmiany klimatu	osoby fizyczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	projekt grantowy, animacja
Budżet EUR	Przedsięwzięcia w ramach celu C.2. Inkluzywne, inteligentne, innowacyjne wspólnoty w Partnerstwie Ducha Gór gotowe na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne	grupy docelowe	sposób realizacji
300 000	P 2.1. Ład przestrzenny służący społeczności i klimatowi	osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR, seniorzy, pozostali mieszkańcy	konkurs, animacja
50 000	P 2.2. Współpraca i inteligentne rozwiązania, dostęp do usług	osoby fizyczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	Projekt grantowy na przygotowanie koncepcji SV, projekt grantowy na realizację koncepcji SV, animacja
120 000	P 2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	przedsiębiorcy, osoby fizyczne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	konkurs, animacja
115 000	P 2.4. Wspieranie liderów, lokalnych społeczności gotowych na zmiany, dostęp do edukacji, dziedzictwa i kultury	lokalni liderzy, organizacje pozarządowe, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	projekty w partnerstwie z udziałem partnerów zagranicznych, projekt grantowy, projekt własny, animacja
Budżet EUR	Przedsięwzięcia w ramach celu C.3. Poprawa dobrostanu dzieci i młodzieży w Partnerstwie Ducha Gór i odporności na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne	grupy docelowe	sposób realizacji
60 000	P 3.1. Wspieranie aktywności, kompetencji młodzieży	młodzież do 25 r. ż, młodzieżowi liderzy	Projekt grantowy, projekt własny, animacja
400 000	P 3.2. Infrastruktura dla młodzieży	młodzież do 25 r.ż.	konkurs, animacja
50 000	P 3.3. Przedsiębiorcza młodzież	młodzież do 25 r.ż.	konkurs, animacja

OGŁASZAMY NABORY WNIOSEKÓW

*Wspieramy
lokalne inicjatywy!*

w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju
LGD Partnerstwo Ducha Gór 2023–2027

ROZWÓJ LOKALNY
TO LUDZIE, POMYSŁY I WSPÓLNA
PRZYSZŁOŚĆ

Nabór nr 23/2026

START DG

Przedsięwzięcie P 1.1
**Zielona
przedsiębiorczość**

Wsparcie dla przedsiębiorczych pomysłów, które przyczyniają się do ochrony środowiska, racjonalnego wykorzystania zasobów i zielonej gospodarki.

Nabór nr 24/2026

START DG

Przedsięwzięcie P 2.3
**Wspieranie innowacyjnej,
inteligentnej
przedsiębiorczości**

Wsparcie na rozwój nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań i inteligentnych usług, produktów oraz procesów w lokalnych przedsiębiorstwach.

Nabór nr 25/2026

START DG

Przedsięwzięcie P 3.3
**Przedsiębiorcza
młodzież**

Wsparcie dla młodych ludzi, którzy chcą rozwijać własne pomysły na działalność gospodarczą i budować swoją przyszłość w regionie.

Nabór trwa:

30.09.2026 – 21.10.2026 r.

Szczegóły, regulaminy
i dokumentacja:

www.duchgor.info

Znajdź nas na Facebooku:
partnerstwoduchagor

Biuro LGD
75 644 21 65
biuro@duchgor.info

*Razem zmieniamy
nasz region!*

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Nabór nr 23/2026 – P.1.1 Zielona przedsiębiorczość

Pomysły biznesowe związane m.in. z rozwiązaniami przyjaznymi środowisku, racjonalnym wykorzystaniem zasobów i zieloną gospodarką (3 os.)

Nabór nr 24/2026 – P.2.3 Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości

Dla osób, które chcą rozwijać nowoczesne i innowacyjne pomysły na działalność, produkty, usługi czy procesy (2 os.)

Nabór nr 25/2026 – P.3.3 Przedsiębiorcza młodzież

Wsparcie dla młodych mieszkańców, którzy chcą postawić pierwszy krok w biznesie i stworzyć własne miejsce pracy (1 os.)

Wnioski będzie można składać od 30 września do 21 października 2026 r.

Łącznie dzięki tym naborom 6 kolejnych osób może otrzymać wsparcie na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Montaż finansowy start DG

Dotacja 60 000 zł, co stanowi 65% kosztów

Wkład własny jaki wnioskodawca powinien mieć i wydać to 35%.

Obliczamy następująco:

$$X = 60\,000 \times 35 / 65$$

$$X = 32\,307,69 \text{ zł}$$

Zatem wnioskodawca musi mieć zabezpieczone na wkład własny (środki finansowe) 32 307,69 zł.

Ponadto „z góry” wnioskodawca otrzyma 50% kwoty dotacji tj. 30 000 zł.

Oznacza to, że musi mieć dodatkowo 30 000 zł, wydać je, żeby rozliczyć cały projekt (odzyska je „z dołu”).

Zatem łącznie, w tym przypadku, **wnioskodawca musi posiadać środki finansowe i je wydać, by rozliczyć projekt na kwotę $32\,307,69 + 30\,000 = 62\,307,69 \text{ zł}$.**

Montaż finansowy start DG

Dotacja 90 000 zł, co stanowi 65% kosztów

Wkład własny jaki wnioskodawca powinien mieć i wydać to 35%.

Obliczamy następująco:

$$X = 90\,000 \times 35 / 65$$

$$X = 48\,461,53 \text{ zł}$$

Zatem wnioskodawca musi mieć zabezpieczone na wkład własny (środki finansowe) 48 461,53 zł.

Ponadto „z góry” wnioskodawca otrzyma 50% kwoty dotacji tj. 45 000 zł.

Oznacza to, że musi mieć dodatkowo 45 000 zł, wydać je, żeby rozliczyć cały projekt (odzyska je „z dołu”).

Zatem łącznie, w tym przypadku, **wnioskodawca musi posiadać środki** finansowe i je wydać, by rozliczyć projekt na kwotę $48\,461,53 + 45\,000 = \mathbf{93\,461,53 \text{ zł}}$.

P.1.1. Zielona przedsiębiorczość

Finansowane będą działania w obszarze biogospodarki, recyklingu i gospodarki odpadami, zrównoważonej produkcji, zrównoważonej turystyki, zielonej i eko turystyki (kulturowej, produkty lokalne, pracownie rzemieślnicze, turystyka niemasaowa itp.), które w zrównoważony sposób wykorzystają potencjał obszaru LGD.

Realizacja celu 1 przyczyni się do wprowadzenia zasad obiegu zamkniętego gospodarki, **zielonej, niskoemisyjnej, energooszczędnej, zasobooszczędnej, opartej na odnawialnych źródłach energii lub czystej technologii i produkcji.** Dzięki takiemu podejściu możliwa będzie również poprawa efektywności energetycznej i materiałowej, zrównoważony model konsumpcji, zrównoważona polityka produktowa, zielone miejsca pracy bazujące na zasobach, co przyczyni się do zrównoważonego rozwoju obszaru LGD.

P.2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości

Przedsięwzięcie zakłada wsparcie działań dotyczących zwiększaniu dostępności do usług i produktów na obszarze LGD, m.in. innowacyjnej, nowoczesnej, inteligentnej przedsiębiorczości, która udostępni lub poprawi dostęp do produktów i usług lokalnych np. e-usługi, systemy dostaw, przestrzenie co-workingowe, personalizacja usług, automatyzacja usług, samoobsługa, usługi u klienta.

C.3. Poprawa dobrostanu młodzieży w Partnerstwie Ducha Gór i odporności na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne

osoby do 25 lat

**Podejmowanie
pozarolniczej
działalności
gospodarczej
(start DG)**

START

Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)

Wnioskodawca **jest osobą fizyczną**.

Pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia Wniosku o Przyznanie Pomocy posiada miejsce zameldowania na obszarze wiejskim objętym LSR (*gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba*).

Weryfikacja na podstawie zaświadczenia z właściwej ewidencji ludności o miejscu i czasie zameldowania na pobyt stały lub czasowy wystawione nie wcześniej niż 3 miesiące

W zakresie start DG pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Wnioskodawca w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców.

Weryfikacja w CEIDG.

- Wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc w ramach PROW 2014-2020 na operację w ramach poddziałania 6.2 lub 6.4 lub 4.2 lub 19.2 w zakresie podejmowanie działalności gospodarczej.

Oświadczenie we wniosku, weryfikacja przez LGD i SW.

- Wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc w ramach PS WPR na operację w zakresie start DG, start GA, start ZE, start GO, start KŁŻ, rozwój DG, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO

Podjęmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)

- Pomoc na operację przyznaje się w wysokości nie niższej niż kwota minimalna określona przez LGD w regulaminie naboru, przy czym **nie niższej niż 50 tys. zł i nie wyższej niż 150 tys. zł**
- Pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania **do 65% kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się na operację realizowaną **w jednym etapie** w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.
- **Płatność** w wysokości **44 lub 50% kwoty przyznanej pomocy w formie finansowania wyprzedzającego lub zaliczki.**

W zakresie start DG pomoc przyznaje się, jeżeli operacji zakłada:

- **Podjęcie we własnym imieniu działalności gospodarczej** do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców
- **Zgłoszenie wnioskodawcy ubiegającego się o przyznanie pomocy do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego** na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności, **jeżeli osoba ta nie jest objęta tym ubezpieczeniem lub społecznym ubezpieczeniem rolników**
- **Osiągnięcie co najmniej 30%** docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług **do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy.**
- **Utrzymanie zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy;**
- **Prowadzenie działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy.**

INNE UWARUNKOWANIA

2. W przypadku gdy operacja jest inwestycją trwale związaną z nieruchomością, pomoc przyznaje się, jeżeli jest realizowana:

- 1) na obszarze objętym LSR;
- 2) na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub do której wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy przez okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem.
- 3) W przypadku operacji, która obejmuje koszty zakupu i instalacji **odnawialnych źródeł energii**, pomoc przyznaje się, jeżeli suma planowanych do poniesienia kosztów dotyczących odnawialnych źródeł energii nie przekracza połowy wszystkich kosztów kwalifikalnych.

INNE UWARUNKOWANIA

Obywatele kraju nie będącego członkiem UE.

Zgodnie z art. 4 ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium RP.

Mogą otrzymać dotację, pod warunkiem spełnienia warunków np. zezwolenie na pobyt stały, status uchodźcy, zezwolenia na pobyt czasowy, ochronę uzupełniającą itd....

DEFINICJE

- **inwestycja produkcyjna** – inwestycja realizowana w celu uzyskania zysku

DEFINICJE

- **Regulamin naboru** – regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy
- **WOP** – wniosek o płatność
- **WOPP** – wniosek o przyznanie pomocy
- **start DG** – podejmowanie działalności gospodarczej
- **rozwój DG** – rozwój działalności gospodarczej

Wniosek o przyznanie pomocy

1. **Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy**, podanym do publicznej wiadomości przez ARiMR, SW oraz LGD.
2. **W jednym naborze wniosków o przyznanie pomocy można złożyć tylko jeden wniosek** o przyznanie pomocy (system IT blokuje możliwość złożenia w jednym naborze wniosków o przyznanie pomocy więcej niż jednego wniosku), o ile wytyczne szczegółowe nie wskazują inaczej.

Wniosek o przyznanie pomocy

4. **W przypadku wycofania wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca może złożyć ponownie** wniosek o przyznanie pomocy w ramach trwającego naboru.
5. **System IT blokuje możliwość złożenia wniosku o przyznanie pomocy poza terminem naboru**, z wyłączeniem wniosku o przyznanie pomocy następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa/przedsiębiorstwa lub jego części.

**Składanie wniosków o przyznanie pomocy
wezwania do uzupełnień, uzupełnienia,
pisma informujące o ocenie,
przyznaniu/odmowie pomocy, protesty**

Konkursy otwarte TYLKO POPRZEZ:

<https://epue.arimr.gov.pl/pl/strona-glowna>

EPUE.ARIMR

1. Konieczny NR EWIDENCYJNY PRODUCENTA (EP) podmiotu/organizacji, mieszkańca, rolnika.
2. Zarejestrowanie się w PUE ARIMR.
3. Wypełnianie WOPP i WOP elektronicznie.
4. Obecnie 1 formularz: wniosek i biznesplan są zintegrowane w 1 dokumencie.
5. Załączniki do wniosków w wersji wyłącznie elektronicznej.

Instrukcja logowania

Platformy Usług Elektronicznych

Spis treści

1.	LOGOWANIE	3
2.	ODBLOKOWANIE KONTA / NIE PAMIĘTAM HASŁA	6
3.	UWORZENIE KONTA	10

https://www.duchgor.info/images/2025/9_Instrukcja_logowania_PUE.pdf

W przypadku problemów i błędów

<https://pomoc.arimr.gov.pl/>

 ARiMR Pomoc Pulpity ▾ 🔍 Szukaj 📢 ? Zaloguj się

Witamy w ARiMR Pomoc

 Dostęp do tej strony jest możliwy tylko po zalogowaniu.
Jeśli uważasz, że ta wiadomość nie powinna do Ciebie dotrzeć,
skontaktuj się z administratorami Jira.

Nazwa użytkownika

Hasło

☐ Pamiętaj moje dane logowania na tym komputerze

Nie masz konta? [Zarejestruj konto.](#)

Zaloguj się

 Nie możesz się zalogować?

[Atlassian Jira Project Management Software](#) · [About Jira](#) · [Report a problem](#)

W przypadku problemów i błędów

<https://pomoc.arimr.gov.pl/>

 ARiMR Pomoc Pulpity ▾ 🔍 Szukaj 🔊 ? Zaloguj się

System Dashboard

Wprowadzenie

Witamy na stronie pomoc.arimr.gov.pl służącej do zgłaszania błędów w aplikacjach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W celu zarejestrowania zgłoszenia trzeba utworzyć konto. Szczegółowe informacje zawarte są w instrukcji znajdującej się [tutaj](#)

Zaloguj

Nazwa użytkownika

Hasło

☐ Pamiętaj moje dane logowania na tym komputerze

Nie masz konta? [Zarejestruj się dla konta.](#)

Zaloguj się

Nie możesz się zalogować?

3. UWORZENIE KONTA

Rolnicy, którzy nie posiadają loginu i kodu dostępu, będą mieli dostęp do PUE po założeniu konta za pośrednictwem PUE.

Uzyskanie dostępu do aplikacji (zakładanie konta), zgodnie z obowiązującymi przepisami, odbywa się w formie elektronicznej.

W przypadku wyboru opcji ZAREJESTRUJ SIĘ rolnik, aby uzyskać dostęp do aplikacji, zostanie poproszony o podanie danych weryfikacyjnych, którymi są:

- 1) Numer producenta (login) - jest to 9-cio cyfrowy numer identyfikacyjny producenta nadany przez ARiMR;
- 2) 8 ostatnich cyfr rachunku bankowego – chodzi o 8 ostatnich cyfr konta bankowego podanego we wniosku o wpis do ewidencji producentów (8 ostatnich cyfr konta, na które otrzymują państwo lub będą otrzymywać płatności z ARiMR);
- 3) Wypłacona kwota - kwota ostatniego przelewu otrzymanego z ARiMR zrealizowanego w roku 2022 Uwaga, uwzględniane są wszystkie płatności realizowane przez ARiMR, także z tytułu płatności innych niż obszarowe. W przypadku braku otrzymania przelewu z ARiMR w roku 2022, lub rolników którzy po raz pierwszy w kampanii 2023 będą ubiegać się o przyznanie płatności, należy wprowadzić wartość 0,00. W sytuacji kiedy beneficjent jednego dnia dostał na konto więcej niż jeden przelew z ARiMR należy wpisać kwotę najwyższego przelewu z tego dnia

Uwaga !!! Rolnicy, którzy będą mieli problem z dostępem do prawidłowych danych weryfikacyjnych mogą osobiście zwrócić się o pomoc do odpowiedniego ze względu na miejsce zameldowani Biura Powiatowego Agencji, w celu ustalenia danych uwierzytelniających niezbędnych do założenia konta w aplikacji.

**Składanie wniosków o przyznanie pomocy
wezwania do uzupełnień, uzupełnienia,
pisma informujące o ocenie,
przyznaniu/odmowie pomocy, protesty**

**Pokazanie elektronicznie wniosku w systemie
<https://epue.arimr.gov.pl/pl/strona-glowna>.**

Ogólne zasady kwalifikowalności

1. Wytyczne szczegółowe mogą określać koszty kwalifikowalne lub zakres operacji/inwestycji objętej pomocą.
2. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115 finansowanych w formie dotacji do kosztów kwalifikowalnych zalicza się w szczególności koszty:
  - 1) transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn i urządzeń objętych operacją, a także koszty montażu;
  - 2) rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji.
3. Do kosztów ogólnych zalicza się w szczególności koszty:
  - 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym:
    - a) kosztorysów inwestorskich,
    - b) projektów budowlanych,

Ogólne zasady kwalifikowalności

- c) wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów i budynków,
  - d) projektu OZE (odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
  - e) audytu energetycznego;
- 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
  - 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi.
4. W przypadku gdy pomoc dotyczy zakupu nowych pojazdów, **nowym pojazdem**, zgodnie z przepisami prawa o ruchu drogowym, jest pojazd fabrycznie nowy, **który nie był zarejestrowany**.
- 5. Nie są wspierane operacje/inwestycje, które zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o ile wytyczne szczegółowe nie stanowią inaczej.**
- 6. Nie są wspierane operacje/inwestycje, które mają charakter odtworzeniowy.**

Koszty niekwalifikowalne

1. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności:

- 1) koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.;
- 2) koszty ogólne związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych,
- 3) koszty remontu budynków lub budowli, jeśli nie jest on połączony z ich modernizacją;
- 4) koszty zakupu nieruchomości
- 5) koszty zakładania sadów i plantacji wieloletnich oraz wymiany w nich nasadzeń;
- 6) koszty leasingu zwrotnego oraz dodatkowe koszty związane z umową leasingu, takie jak marża finansującego i ubezpieczenie;

Koszty niekwalifikowalne

7) podatek od wartości dodanej (VAT):

- a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,
- b) w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej niebędącego rolnikiem – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT;

8) koszty zakupu używanych maszyn, urządzeń, wyposażenia, w tym również ich instalacji;

9) koszty zakupu zwierząt, nasion i ich siewu oraz roślin jednorocznych i ich sadzenia;

10) koszty zakupu samochodów osobowych;

Koszty niekwalifikowalne

- 11) koszty rozbudowy infrastruktury sieci 5G i sieci światłowodowej;
- 12) koszty inwestycji w nawodnienia w gospodarstwie rolnym oraz związane z tym koszty budowy ujęć wody;
- 13) koszty zakupu kotłów do spalania słomy;
- 14) koszty inwestycji mających na celu dostosowanie do norm lub wymogów unijnych, z wyjątkiem inwestycji wspieranych na zasadach określonych w art. 73 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115 (dot. tylko rolników);
- 15) koszty sporządzenia wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność.

Racjonalność

1. **Pomoc przyznaje się na operację uzasadnioną pod względem racjonalności jej kosztów kwalifikowalnych/inwestycji zaplanowanych do zrealizowania.**

Operacja musi być możliwa do wykonania, uzasadniona oraz dostosowana z punktu widzenia celu, zakresu i zakładanych jej rezultatów. Ocena racjonalności należy przeprowadzić adekwatnie do rodzaju/specyfiki interwencji, a jej zakres powinien obejmować wszystkie bądź wybrane z poniższych aspektów:

- 1) **uzasadnienie ekonomiczne** kosztów/inwestycji, czyli ocenę, w jaki sposób zakres rzeczowy wskazany we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność przyczyni się do osiągnięcia celu operacji lub wzrostu efektywności ekonomicznej przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnego wnioskodawcy (wzrost przychodów, usprawnienie procesów produkcji, ograniczenie kosztów);

Racjonalność

2) **racjonalność technologiczną** – sprawdzenie, czy wspierane inwestycje w szczególności:

- a) nie mają charakteru inwestycji odtworzeniowej,
- b) są uzasadnione ze względu na komplementarność technologiczną,
- c) są uzasadnione ze względu na profil produkcji,
- d) są uzasadnione ze względu na skalę produkcji, wykazują możliwość zbytu produkcji w przypadku wzrostu mocy produkcyjnych;

3) **racjonalność kosztową** – sprawdzenie czy planowane koszty/szacunkowe **koszty** planowanych inwestycji objęte zakresem rzeczowym operacji są **rynkowe lub czy zostały oszacowane na podstawie cen rynkowych.**

2. **Ocena racjonalności przeprowadzana jest na etapie oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy a także każdorazowo w przypadku zmian mających wpływ na zakres rzeczowo-finansowy operacji.**

Racjonalność

3. **Weryfikacja racjonalności kosztów/inwestycji jest dokonywana poprzez porównanie cen** zawartych we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność z cenami określonymi:

- 1) w stosowanych powszechnie aktualnych publikacjach w przedmiotowym zakresie;
- 2) w aktualnych cennikach branżowych, katalogach;
- 3) w cennikach, ofertach zamieszczonych na stronie internetowej potencjalnego wykonawcy;
- 4) w drodze telefonicznego rozpoznania ceny kosztu zadania u producentów urządzeń/wykonawców danego typu zadań;
- 5) w innych wnioskach o przyznanie pomocy lub wnioskach o płatność złożonych w podobnym czasie i o porównywalnym zakresie rzeczowym.

4. W przypadku gdy inwestycja jest unikatowa lub skomplikowana czy też jej ocena jest utrudniona ze względu na wysokie zawansowanie technologiczne przedmiotu operacji lub specyfikę operacji, dokonuje się oceny w ramach eksperckiej oceny racjonalności kosztów, tj. grupy ekspertów z różnych branż (np. budowlanej, dotyczącej zakupu wyposażenia, sprzętu rolniczego), w składzie umożliwiającym ocenę wniosków o przyznanie pomocy lub wniosków o płatność.

Ocena formalna i merytoryczna

1. **Złożony wniosek o przyznanie pomocy podlega ocenie formalnej i merytorycznej dokonywanej przez LGD.**
2. Ocena formalna polega na weryfikacji kompletności wniosku, tj. sprawdzeniu czy zawiera on wszystkie wymagane załączniki oraz czy został on wypełniony we wszystkich wymaganych polach.
3. Ocena merytoryczna wniosku polega na weryfikacji spełniania warunków przyznania pomocy oraz kryteriów wyboru.
4. Wytyczne szczegółowe mogą określać czy ocena wniosków o przyznanie pomocy w ramach danej interwencji jest przeprowadzana według podstawowej kolejności określonej w ust. 5, czy z zastosowaniem preselekcji określonej w ust. 7.

Ocena formalna i merytoryczna

- 1. Punkty za poszczególne kryteria wyboru operacji są przyznawane na podstawie danych, informacji, zobowiązań i oświadczeń zawartych we wniosku o przyznanie pomocy oraz załączonych do niego dokumentach z uwzględnieniem zmian** dokonanych w terminie i zakresie określonym w podrozdziale VI.5 lub korekt wynikających z wezwań, o których mowa w podrozdziale VI.7 (z zastrzeżeniem sekcji VII.4.1. ust. 7), jak również na podstawie danych z systemu informatycznego ARiMR oraz innych systemów informatycznych, do których ARiMR, SW albo LGD mają dostęp.
2. Stosując preselekcję, o której mowa w sekcji VIII.4.1 ust. 7, **w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy danymi we wniosku o przyznanie pomocy i w dokumentach dołączonych do tego wniosku punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w dokumentach dołączonych do wniosku**, natomiast w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy danymi we wniosku o przyznanie pomocy i danymi w systemach informatycznych, o których mowa w ust. 1, punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w tych systemach.
- 3. Jeżeli brak jest danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium wyboru operacji, nie przyznaje się punktów za to kryterium.**
4. Punkty przyznaje się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Czas związania z celem

VI. Zobowiązania w okresie związania celem

2. Dodatkowo w okresie związania celem beneficjent zobowiązuje się w szczególności do:

- 1) **utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy**, za wyjątkiem beneficjenta:
  - a) będącego **mikroprzedsiębiorstwem albo małym przedsiębiorstwem**; który zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie **3 lat od dnia wypłaty pomocy**,
  - b) **w zakresie start DG**, który zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie **2 lat od dnia wypłaty pomocy**;
- 2) **prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy**, za wyjątkiem beneficjenta:
  - a) będącego mikroprzedsiębiorstwem albo małym przedsiębiorstwem, który zobowiązuje się do prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy,
  - b) b) w zakresie start DG, który zobowiązuje do prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy.

Zobowiązania w okresie związania celem

3. Do okresu prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc **nie wlicza się okresów jej zawieszenia.**
4. O zawieszeniu prowadzonej działalności beneficjent informuje SW.
5. **SW uzgadnia zmiany w taki sposób, by realizacja zobowiązania,** o którym mowa w ust. 2 pkt 2, na którą została przyznana pomoc, nastąpiła **nie później niż do dnia upływu:**
  - 1) 3 lat od dnia wypłaty pomocy w przypadku zakresu start DG,
  - 2) 5 lat w pozostałych przypadkach.

Zobowiązania w okresie związania celem

8. W przypadku gdy pomoc przyznaje się w zakresach: start DG, rozwój DG, beneficjent w okresie związania celem zobowiązuje się do:

- 1) **prowadzenia ewidencji** odpowiednio świadczonych **usług lub sprzedaży** produktów rolnych;
- 2) **bieżącego informowania o świadczonych usługach i ich zakresie lub asortymencie poprzez ogólnodostępne środki przekazu;**
- 3) **informowania SW o realizacji biznesplanu**, w ramach operacji, na którą została udzielona pomoc na **3 miesiące przed upływem ostatniego roku okresu związania celem.**

Zobowiązania w okresie związania celem

12. W przypadku ustalenia przez LGD rankingujących kryteriów wyboru o charakterze deklaratywnym oraz złożenia przez wnioskodawcę deklaracji realizacji czynności ocenianych tymi kryteriami, umowa o przyznaniu pomocy zawiera zobowiązanie do realizacji tych deklaracji przez beneficjenta.

Zmiana umowy w tym zakresie jest możliwa tylko w przypadku gdy w wyniku ponownej oceny operacji po wprowadzeniu do niej zmian i ponownej ocenie kryteriami wyboru operacji, operacja ta nadal mieści się na liście operacji wybranych oraz w limicie dostępnych środków.

Warunki wypłaty pomocy

1. Środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane, jeżeli beneficjent spełnił warunki wypłaty określone w umowie o przyznaniu pomocy, w szczególności:
  - 1) zrealizował operację/etap operacji zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, regulaminem naboru wniosków i umową o przyznaniu pomocy;
  - 2) złożył wniosek o płatność wraz z dokumentami potwierdzającymi realizację etapu lub operacji w terminie wynikającym z umowy o przyznaniu pomocy;
  - 3) udokumentował zrealizowanie operacji lub etapu operacji, w tym: a) w przypadku gdy pomoc wypłacana jest jako refundacja – poniósł koszty kwalifikowalne i je opłacił zgodnie z umową o przyznaniu pomocy i przepisami powszechnie obowiązującymi, w formie rozliczenia bezgotówkowego (wytyczne szczegółowe mogą określić przypadki, w których dopuszczalne jest ponoszenie kosztów w formie gotówkowej), b) w przypadku operacji finansowanej w formie kosztów jednostkowych lub w przypadku płatności ryczałtowej –wykonał zakres rzeczowy operacji;
  - 4) realizuje inwestycję lub operację zgodnie z kryteriami, za które zostały przyznane punkty, albo spełnił warunki lub zrealizował działania, z tytułu których przyznano punkty;

Warunki wypłaty pomocy

- 5) **nie finansował realizowanych inwestycji, operacji lub kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych,**
- 6) **prowadził oddzielny system rachunkowości** lub korzystał z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z realizacją operacji w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych, a gdy nie był zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych – prowadził zestawienie faktur lub równoważnych dokumentów księgowych;
- 8) **zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie o przyznaniu pomocy.**

Warunki wypłaty pomocy

2. W przypadku:

1) rozpoczęcia realizacji zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie:

- a) danego kosztu przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, z wyłączeniem ponoszenia kosztów ogólnych, kwotę kosztów kwalifikowalnych operacji stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty pomniejsza się o wartość tych kosztów, w zakresie, w jakim zostały poniesione przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- b) wykonania danego zakresu rzeczowego przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy – kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o kwotę pomocy przypadającą na wartość zrealizowanego zakresu rzeczowego, obliczoną według kosztów jednostkowych dla danej pozycji zakresu rzeczowego;

2) stwierdzenia finansowania inwestycji, operacji lub kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych: a) kwotę kosztów kwalifikowalnych operacji, stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty, pomniejsza się o wartość tych kosztów, które zostały sfinansowane z tych środków, jeśli dotyczy, b) kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o kwotę pomocy przypadającą na wartość zrealizowanego zakresu rzeczowego obliczoną według kosztów jednostkowych, która została sfinansowana z udziałem innych środków publicznych;

Warunki wypłaty pomocy

2.

3) **stwierdzenia braku realizacji inwestycji lub operacji zgodnie z kryteriami**, za które zostały przyznane punkty, albo niespełnienia warunku lub niezrealizowania działania, z tytułu którego przyznano punkty:

a) jeśli po odjęciu nienależnie przyznanych punktów okazałoby się, że **beneficjent nie uzyskałby minimalnej liczby punktów wymaganych do uzyskania pomocy** oraz jego operacja nie zmieściłaby się w limicie środków w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy, w którym beneficjent ubiegał się o pomoc – **następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona – również zwrot dotychczas wypłaconej pomocy,**

b) jeśli po odjęciu nienależnie przyznanych punktów okazałoby się, że **beneficjent uzyskałby minimalną liczbę punktów wymaganych do uzyskania pomocy** oraz jego operacja zmieściłaby się w limicie środków w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy, w którym beneficjent ubiegał się o pomoc – **zmniejszeniu podlega 5% kwoty pomocy za każde niespełnione kryterium;**

4) **niezrealizowania działań informacyjnych i promocyjnych**, zgodnie z przepisami załącznika III do rozporządzenia 2022/129 – kwotę pomocy do wypłaty **pomniejsza się o 1% tej kwoty**

Warunki wypłaty pomocy

2.

5) **niewwzględnienia w oddzielnym systemie rachunkowości zdarzenia** powodującego poniesienie kosztów albo gdy do jego identyfikacji nie wykorzystano odpowiedniego kodu rachunkowego:

a) koszty dotyczące danego zdarzenia podlegają refundacji **w wysokości pomniejszonej o 10%,**

b) w przypadku inwestycji finansowanych w formie kosztów jednostkowych – kwotę pomocy przysługującej do **wypłaty pomniejsza się o 10%;**

6) **uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli** na miejscu związanych z przyznaną pomocą w trakcie realizacji operacji, po złożeniu wniosku o płatność – **wniosek o płatność podlega odrzuceniu i w konsekwencji następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona – również zwrot dotychczas wypłaconych kwot pomocy;**

Warunki wypłaty pomocy

2.

8) niezakończenia realizacji operacji lub niezłożenia wniosku o płatność końcową w terminach wskazanych w umowie o przyznaniu pomocy:

a) kwotę kosztów operacji stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty pomniejsza się o koszty kwalifikowalne poniesione i udokumentowane po tej dacie,

b) kwotę pomocy do wypłaty w przypadku kosztów jednostkowych pomniejsza się o wartość niezrealizowanych w terminie pozycji zakresu rzeczowego obliczonych według tych stawek;

9) stwierdzenia, że zostały stworzone sztuczne warunki – następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona – również zwrot dotychczas wypłaconej pomocy.

Zmiana umowy o przyznaniu pomocy

1. Umowa o przyznaniu pomocy może zostać zmieniona na wniosek każdej ze stron w przypadkach w niej określonych.
2. **W przypadku zmiany umowy o przyznaniu pomocy zawartej z beneficjentem I.13.1 innym niż LGD, mogącej wpłynąć na ocenę operacji, do wniosku o zmianę umowy beneficjent załącza opinię rady LGD w tej sprawie.**
3. ARiMR oraz SW rozpatrują wniosek o zmianę umowy o przyznaniu pomocy **w terminie 30 dni od dnia złożenia tego wniosku** i niezwłocznie wzywają beneficjenta do zawarcia aneksu do umowy o przyznaniu pomocy w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku albo informują beneficjenta o braku zgody na zmianę umowy.
4. W przypadku interwencji, w których **załącznikiem do umowy o przyznaniu pomocy jest biznesplan/program operacyjny, beneficjent obowiązany jest zgłosić wszystkie zmiany w biznesplanie/programie operacyjnym ARiMR oraz SW, które dokonują oceny, czy zmiany te wymagają zawarcia aneksu do umowy o przyznaniu pomocy, i przekazują beneficjentowi informację o wyniku tej oceny.**

Interpertacje

Na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi została dodana baza pytań i odpowiedzi dotycząca interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).

Dostęp do bazy znajdą Państwo pod poniższym linkiem:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/-leaderrozwoj-lokalny-kierowany-przez-spolecznosc-rlks>

Na samym dole wpisu.

Lokalna Grupa Działania **Partnerstwo Ducha Gór**

ul. 1 Maja 9/2, 58-530 Kowary
tel/fax 075 644 21 65

sekretariat@duchgor.org

www.duchgor.info

www.skarbiecduchagor.pl

www.krainaduchagor.org